

การประเมินหลักสูตรการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี

The Evaluation of Caring Curriculum for Patients with Stroke in Boromarajonani College of Nursing, Changwat Nonthaburi

นิชดา สารถวัลย์แพศย์*¹ เพชรรุ่ง เดชบุญญจิตต์² กิตติกาญจน์ ปานแดง¹ ศิริพร ครุฑทากาศ¹ สุดารัตน์ วันงามวิเศษ¹
Nichada Santwanpas*¹ Petchrung Dechpoonyachi Kittikran Pandang Siriporn Kruttakart Sudarat Wanngamwiset
¹วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี นนทบุรี ประเทศไทย 11000
¹Boromarajonani College of Nursing Changwat Nonthaburi, Nonthaburi, Thailand 11000
²วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี เพชรบุรี ประเทศไทย 76000
²Prachomklao College of Nursing, Phetchaburi Province, Phetchaburi, Thailand 76000

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี ตามแนวทางการประเมินรูปแบบของซีป กลุ่มตัวอย่างคือ พยาบาลผู้ผ่านการอบรมหลักสูตร จำนวน 25 คน ผู้บังคับบัญชาของพยาบาลผู้ผ่านการอบรม จำนวน 25 คนและเพื่อนร่วมงานของพยาบาลผู้ผ่านการอบรม จำนวน 25 คน การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามการประเมินบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตจากการอบรม จากพยาบาลผู้ผ่านการอบรม และ 2) แบบสอบถามสมรรถนะของพยาบาลภายหลังการอบรม จากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสนทนากลุ่มย่อยกับพยาบาลผู้ผ่านการอบรม จำนวน 8 คน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า ข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพมีความสอดคล้องกัน ผลการประเมินการจัดอบรมหลักสูตร การดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$ $SD = 0.66$) การประเมินรายด้าน พบว่า 1) หลักสูตรมีการตอบสนองนโยบายของเขตสุขภาพ 2) วิทยากรมีความเชี่ยวชาญ และสื่อที่ใช้มีความพร้อมในการอบรม 3) กระบวนการในการจัดอบรมสามารถฝึกการแก้ปัญหาจากสถานการณ์จริง และ 4) พยาบาลผู้ผ่านการอบรมมีสมรรถนะการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง และสมรรถนะในการสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมขึ้น

คำสำคัญ : การประเมินหลักสูตร การดูแล ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

Abstract

This study was aimed to evaluate a caring curriculum for patients with stroke in Boromarajonani College of Nursing, Changwat Nonthaburi using the CIPP framework. The sample was 25 nurses who were trained in the caring curriculum, 25 commanders of nurses who were trained and 25 colleagues of nurses who were trained. Quantitative data was collected including, 1) The CIPP model questionnaire consisting of context, input, process, and the product collected from nurses who were trained in the caring curriculum, and 2) nursing competencies after training questionnaire collected from commanders and colleagues of trained nurses. Qualitative data was collected using a focus group interview with 8 nurses who were trained in a caring curriculum for patients with stroke. Quantitative data were analyzed by percentage, mean and standard deviation, and qualitative data was used by content analysis.

The results showed that the quantitative and qualitative findings were consistent. Overall, the results of evaluating a caring curriculum for patients with stroke in Boromarajonani College of Nursing, Changwat Nonthaburi was at a high level ($\bar{X} = 4.17$ SD = 0.66). The evaluation of this program in each aspect found that: 1) this program had responded to the policy of health region, 2) the experts have been specialists and the instructional media were ready to use, 3) the process of this training program could guide nurses who were trained to solve of problems in real situations, and 4) nurses who were trained had increased the competencies in caring the patients with stroke and the competencies in searching data.

Keywords : curriculum evaluation, caring, patients with stroke

บทนำ

โรคหลอดเลือดสมองเป็นโรคทางระบบประสาทที่ทำให้คนทั่วโลกเสียชีวิต สาเหตุเกิดจากการมีภาวะของเส้นเลือดอุดตัน ตีบและแตก ทำให้สมองขาดเลือดอย่างเฉียบพลันก่อให้เกิดความพิการหรือเสียชีวิตอย่างกะทันหัน สถานการณ์ของโรค จากรายงานปี 2560 ขององค์การอนามัยโลก (World Stroke Organization : WSO) รายงานว่า โรคหลอดเลือดสมองเป็นสาเหตุการเสียชีวิตอันดับ 2 ของโลกและคาดการณ์ว่าประชากรทั่วโลกจะเสียชีวิตจากโรคหลอดเลือดสมองถึง 6.5 ล้านคน สำหรับประเทศไทย จากรายงานสถิติสาธารณสุขกระทรวงสาธารณสุขพบว่า อัตราตายจากโรคหลอดเลือดสมองต่อแสนประชากร ปี 2560 เท่ากับ 47.8 เกิดในผู้ชายเป็น 2 เท่าของผู้หญิง¹ และพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับโรคหลอดเลือดสมอง ได้แก่ อายุมาก เพศชาย ระดับการศึกษา อาชีพ พื้นที่ที่อยู่อาศัย ไขมันรอบเอว การสูบบุหรี่ ความดันโลหิตสูง เบาหวานและภาวะไขมันในเลือดสูง² ดังนั้นการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่มีคุณภาพควรประกอบด้วยทีมสหสาขาวิชาชีพเฉพาะ ซึ่งพยาบาลเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการดูแลที่ใกล้ชิดกับผู้ป่วยมากที่สุด และควรมีทักษะในการประเมินผู้ป่วยใน

ภาวะวิกฤต เพื่อรายงานประสานกับแพทย์ให้ผู้ป่วยได้รับการรักษาตามมาตรฐาน จึงจำเป็นต้องพัฒนาทักษะการปฏิบัติเพื่อดูแลผู้ป่วยอย่างผู้เชี่ยวชาญ ส่งผลให้ผู้ป่วยมีอัตราการรอดชีวิตสูงขึ้น ลดความพิการ ลดภาวะแทรกซ้อน ส่งเสริมให้หายจากการเจ็บป่วยเร็วขึ้นและมีคุณภาพชีวิตที่ดี³

เขตสุขภาพที่ 4 รับผิดชอบในการบริหารจัดการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ ครอบคลุม 4 มิติ ประกอบด้วย การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาและการฟื้นฟูสุขภาพให้กับประชาชนในกลุ่ม 8 จังหวัดภาคกลาง ได้แก่ จังหวัด นนทบุรี สิงห์บุรี ลพบุรี สระบุรี พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี และอ่างทอง (นครเจตุนครศรีปทุมทอง) มีเป้าหมายในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพทุกระดับให้มีคุณภาพมาตรฐาน สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันโดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง จากข้อมูลของสำนักโรคไม่ติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข ปี 2560 พบสถิติผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองของเขตสุขภาพที่ 4 มีอัตราตายต่อแสนประชากรเท่ากับ 54.11 เขตสุขภาพที่ 4 จึงได้กำหนดแผนพัฒนาบุคลากรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตาม service plan สาขาหลอดเลือดสมอง ให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจและทักษะในการดูแลผู้ป่วย

โรคหลอดเลือดสมองเพื่อลดอัตราการเสียชีวิตและความพิการ เกิดประสิทธิภาพในการให้บริการดียิ่งขึ้น จึงควรสนับสนุนให้มีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับพยาบาลเพื่อให้บริการสุขภาพแก่ประชาชน การฝึกอบรมเป็นกระบวนการพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะ ความรู้และความสามารถเพิ่มขึ้น สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับกลับไปปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถให้บริการปรึกษาทางสุขภาพที่จะช่วยให้ผู้รับบริการเกิดความรู้ด้านสุขภาพ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคและสุขภาพของตนเอง สามารถดูแลสุขภาพของตนเองได้⁴

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี เป็นสถาบันการศึกษาพยาบาลภายใต้กระทรวงสาธารณสุข ตั้งอยู่ในเขตสุขภาพที่ 4 มีหน้าที่รับผิดชอบในการผลิตพยาบาล และพัฒนากำลังคนด้านสุขภาพให้สอดคล้องกับความต้องการด้านการบริการสุขภาพในสถานบริการของกระทรวงสาธารณสุข โดยเฉพาะด้านการพัฒนากำลังคน และเป็นกลไกหลักที่สำคัญในการเพิ่มศักยภาพและพัฒนาบุคลากรทางด้านสุขภาพที่ปฏิบัติงานในเขตสุขภาพของกระทรวงสาธารณสุข จึงได้พัฒนาหลักสูตรการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ซึ่งผ่านการรับรองหลักสูตรการอบรมเพื่อการศึกษาต่อเนื่องสาขาพยาบาลศาสตร์ และได้หน่วยคะแนนเท่ากับ 27.5 จากสภาการพยาบาลให้จัดอบรมหลักสูตรการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง รุ่นที่ 1 จำนวน 5 วัน ประกอบด้วยเนื้อหาที่พัฒนาขึ้นภายใต้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับนโยบาย สถานการณ์และปัญหาโรคหลอดเลือดสมองในประเทศไทย ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกายวิภาคและสรีรวิทยาระบบประสาทและหลอดเลือดสมอง โรคหลอดเลือดสมองและภาวะสมองขาดเลือด การประเมินอาการทางระบบประสาท ภาวะหลอดเลือดสมอง และการจัดการภาวะเร่งด่วน การบริหารจัดการและใช้ยาละลายลิ่มเลือดในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง การตรวจพิเศษ และการพยาบาลทางระบบประสาท การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วยที่มีปัญหาจากโรคหลอดเลือดสมอง การพยาบาลผู้ป่วยหลอดเลือดสมองทางอายุรกรรมและศัลยกรรม กระบวนการจัดการอบรมประกอบด้วย การบรรยาย อภิปราย การฝึกปฏิบัติ จากสถานการณ์เสมือนจริง (SBL: Stimulating Base Learning) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการศึกษาดูงาน ผู้เข้าอบรมคือ พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติงานในโรงพยาบาลระดับ F ขึ้นไป

เพื่อสะท้อนถึงการพัฒนาหลักสูตรการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาองค์ความรู้

ของผู้ให้บริการสุขภาพให้มีความรู้ความสามารถในการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่ดีและมีประสิทธิภาพ ตอบรับนโยบายระดับเขตสุขภาพและวัตถุประสงค์หลักสูตร จึงเป็นเหตุผลที่วิทยาลัยต้องมีการติดตามและประเมินผลโครงการฝึกอบรมที่มุ่งรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อรวบรวมข้อมูลนำเสนอให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบ สามารถนำผลประเมินมาใช้ในการวางแผนและพัฒนาหลักสูตรในอนาคตที่สอดคล้องกับสภาพสังคมและนโยบายด้านสาธารณสุขของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินด้านบริบท (context) ปัจจัยนำเข้า (input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) ของการอบรมหลักสูตรการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

คำถามการวิจัย

ผลการประเมินหลักสูตรการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองด้านบริบท (context) ปัจจัยนำเข้า (input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) เป็นอย่างไร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยประเมินผลโครงการการประเมินหลักสูตรการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี ในครั้งนี้ นำเอารูปแบบของการประเมินผลเชิงระบบ ได้แก่ การประเมินรูปแบบ CIPP Model ของสตีฟเฟิลบีม⁵ มาเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ โดยกำหนดประเด็นการประเมินผลโครงการออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ 1) การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation: C) ได้แก่ วัตถุประสงค์หลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาหลักสูตร และจำนวนชั่วโมงแต่ละรายวิชา ระยะเวลาที่ใช้ในการอบรม ปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation: I) ได้แก่ คุณวุฒิและความสามารถของวิทยากร ความพร้อมของผู้อบรม เอกสารประกอบการอบรม สื่ออุปกรณ์ สถานที่อบรม และสิ่งสนับสนุน ปัจจัยด้านกระบวนการ (Process Evaluation: P) ได้แก่ การจัดกิจกรรมการอบรม การจัดการประสบการณ์ศึกษาดูงาน และการบริหารหลักสูตร 4) การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation: P) ได้แก่ การรับรู้และประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น และสมรรถนะในการดูแลผู้ป่วยหลอดเลือดสมอง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมิน มีการดำเนินการวิจัยโดยการประเมินตามรูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ของ Stufflebeam

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ พยาบาลที่ผ่านการอบรมหลักสูตรการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ.2561 จำนวนทั้งสิ้น 25 คน ผู้บังคับบัญชาโดยตรงและเพื่อนร่วมงานของพยาบาลที่ผ่านการอบรม

กลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

1) พยาบาลวิชาชีพที่ผ่านการอบรมหลักสูตรการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2561 จำนวน 25 คน

2) ผู้บังคับบัญชาโดยตรง จำนวน 25 คน และเพื่อนร่วมงาน จำนวน 25 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

1) พยาบาลที่ผ่านการอบรมหลักสูตรการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2561 จำนวน 8 คน โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ (1) เป็นพยาบาลระดับชำนาญการขึ้นไป (2) ปฏิบัติงานในสถานบริการสังกัดเขตสุขภาพที่ 4 จังหวัดละ 1 คน

2. เครื่องมือในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

2.1 เชิงปริมาณ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

1) แบบสอบถาม เกี่ยวกับ ข้อมูลทั่วไป ความคิดเห็นเกี่ยวกับ บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตจากการอบรมหลักสูตรการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองสำหรับผู้ผ่านการอบรม โดยดัดแปลงจากเครื่องมือการวิจัยของสุจารี บัวเนียม และบุญใจ ศรีสถิตยานรากร⁶ ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราประมาณค่าให้เลือกตอบ 5 ระดับ มีจำนวน 75 ข้อ

2) แบบสอบถาม เกี่ยวกับ ข้อมูลทั่วไป ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของพยาบาลหลังการอบรมหลักสูตรการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง สำหรับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน คณะผู้วิจัยพัฒนาจากการทบทวน

วรรณกรรมโดยลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราประมาณค่าให้เลือกตอบ 5 ระดับ มีจำนวน 12 ข้อ

2.2 เชิงคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้างเกี่ยวกับ บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิตจากการอบรมหลักสูตรการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองของผู้ผ่านการอบรม มีจำนวน 7 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง แบบสอบถาม เกี่ยวกับ ข้อมูลทั่วไป ความคิดเห็นเกี่ยวกับด้าน บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิตจากการอบรมหลักสูตรการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง และแบบสอบถาม เกี่ยวกับ ข้อมูลทั่วไป ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของพยาบาล ภายหลังจากการอบรมหลักสูตรการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง นำไปหาค่าความตรงเชิงเนื้อหาได้เท่ากับ 0.89, 0.89 และ 0.89 ตามลำดับ และค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าเท่ากับ 0.90, 0.92 และ 0.93 ตามลำดับ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามถึงผู้อำนวยการที่เป็นหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อขออนุญาตในการแจกแบบสอบถาม และดำเนินการเก็บข้อมูล โดยติดตามรวบรวมแบบสอบถามที่ตอบกลับด้วยตนเอง และอธิบายแบบสอบถามให้เป็นที่เข้าใจ และตอบคำถามผู้ที่สงสัยในการทำแบบสอบถาม โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ มีผู้ตอบแบบสอบถามครบร้อยละ 100 จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความเรียบร้อยและวิเคราะห์

4.2 การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยส่งหนังสือถึงผู้อำนวยการที่เป็นหน่วยงานต้นสังกัด เรียนเชิญพยาบาลที่ผ่านการอบรมหลักสูตรการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง เพื่อขอสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่มย่อย (Focus group) จำนวน 8 คน ซึ่งเป็นตัวแทนของพยาบาลที่ผ่านการอบรมหลักสูตรการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองจากทุกจังหวัดในเขตสุขภาพที่ 4

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

6. การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยนี้ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี COE 62/011 ลงวันที่ 30 เมษายน 2562 จากนั้นผู้วิจัยได้ทำเป็นหนังสือชี้แจง ให้กลุ่มตัวอย่างทราบถึงวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย การเข้าร่วมโครงการวิจัยเป็นไปด้วยความสมัครใจ กลุ่มตัวอย่างจะได้ อ่านเอกสารยินยอมเข้าร่วมวิจัยก่อนที่จะลงนามตกลงใจร่วมในการวิจัยนี้ และสามารถยุติการให้ข้อมูลได้ตลอดเวลา ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์จะเก็บรักษาไว้เป็นความลับ ข้อมูลจะถูกทำลายเมื่อการวิจัยเสร็จสิ้นและการรายงานผลการวิจัยจะกระทำในภาพรวมเท่านั้น

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลการประเมินบริบท (context) ปัจจัยนำเข้า (input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) ของการจัดอบรมหลักสูตรการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

1.1 ข้อมูลทั่วไป ผู้ผ่านการอบรม เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 96 ส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 45-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 28 ปฏิบัติงานแผนกผู้ป่วยใน ผู้ป่วยนอกและอุบัติเหตุฉุกเฉิน ร้อยละ 68 และตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพชำนาญการ ร้อยละ 64

1.2 ผลการประเมินบริบท (context) ปัจจัยนำเข้า (input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) ของการจัดอบรมหลักสูตรการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

ผลการประเมินการจัดอบรมหลักสูตรการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$ SD = 0.66) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า และกระบวนการ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.24$ SD = 0.72) รองลงมา คือ ด้านบริบท ($\bar{X} = 4.23$ SD = 0.69) น้อยที่สุดคือ ด้านผลผลิต ($\bar{X} = 3.98$ SD = 0.53) (รายละเอียดตามตารางที่ 1) ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังข้อความต่อไปนี้

“*เป็นหลักสูตรอบรมที่ครอบคลุม ตรงประเด็น ตอบสนองนโยบายเขตสุขภาพ*”

“*เนื้อหาทันสมัย การออกแบบมีทั้งบรรยายฝึกปฏิบัติการ ศึกษาดูงาน และฝึก SBL*”

“*ระยะเวลา 5 วันเหมาะสม ไม่กระทบต่องานประจำ*”

สำหรับผลการประเมินการจัดอบรมหลักสูตรการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้

1.2.1 ผลการประเมินบริบทโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$ SD = 0.69) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ามีการประเมินมากที่สุด จำนวน 4 ข้อเท่ากัน ได้แก่ 1) เนื้อหาการฝึกอบรมเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ 2) โครงสร้างเนื้อหา มีความเหมาะสมและต่อเนื่อง 3) เนื้อหาการฝึกอบรม สอดคล้องกับความจำเป็นของงานที่รับผิดชอบและ 4) ระยะเวลาในการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.24$ SD = 0.63) น้อยที่สุด ได้แก่ ความเหมาะสมของจำนวนชั่วโมงแต่ละเนื้อหา ($\bar{X} = 4.20$ SD = 0.58) สอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังข้อความต่อไปนี้

“*เรียงตามลำดับเนื้อหาการอบรมเหมาะสม ตรงประเด็น เข้าใจง่าย*”

“*ระยะเวลาที่ใช้ในการอบรมกำลังดี*”

“*นำไปใช้งานได้จริง มองเห็นภาพชัดเจนขึ้น*”

1.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$ SD = 0.63) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ามากที่สุดได้แก่ ความรู้และความเชี่ยวชาญของวิทยากร ($\bar{X} = 4.40$ SD = 0.58) รองลงมาได้แก่ ความเหมาะสมของสื่อสื่อดิจิทัล ($\bar{X} = 4.24$ SD = 0.60) ความเหมาะสมของเอกสารประกอบการอบรมและความเหมาะสมของสถานที่และสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 4.12$ SD = 0.67) สอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังข้อความต่อไปนี้

“*มีการจัดวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาที่พูด ทำให้ได้รับความรู้เป็นไปด้วยดี สอดคล้องกับหน่วยงานที่ส่งคนมาอบรมในการเตรียมคนให้พร้อมต่อ Service Plan*”

“*สื่อวัสดุอุปกรณ์ในการอบรมมีความพร้อม สถานที่โล่ง สบาย มีห้องปฏิบัติการ Sim ซึ่งเอื้อต่อการเรียนรู้ อยู่ติดถนน เดินทางสะดวก*”

1.2.3 ผลการประเมินกระบวนการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$ SD = 0.54) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ามากที่สุดได้แก่ การจัดประสบการณ์ศึกษาดูงาน ($\bar{X} = 4.28$ SD = 0.54) การบริหารจัดการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.24$ SD = 0.52) และการจัดกิจกรรมการอบรม ($\bar{X} = 4.20$ SD = 0.58) ตามลำดับ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังข้อความต่อไปนี้

“*การศึกษาดูงานที่สถาบันประสาทวิทยาเป็นการเรียนรู้จากสภาพจริง ได้เรียนรู้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เข้าใจรูปแบบการดูแลในภาวะฉุกเฉินของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองได้ชัดเจนมากขึ้น*”

“การทำ SBL รู้สึกตื่นตัว ตื่นเต้นเหมือนอยู่ในสถานการณ์จริง ฝึกแก้ปัญหาเฉพาะหน้า สะท้อนให้เกิดความคิดเป็นระบบและฝึกใช้กระบวนการ”

“หัวข้อการทำกายภาพบำบัด มีการจำลองห้องอบรมให้เป็นหอผู้ป่วยและใช้ Standardized Patient จากผู้อบรม ทำให้รู้สึกสนุกและตื่นเต้นที่ได้ลงมือปฏิบัติ”

1.2.4 ผลการประเมินผลผลิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$ SD = 0.53) เมื่อพิจารณารายชื่อพบมากที่สุดได้แก่ การรับรู้ประโยชน์ของการอบรม ($\bar{X} = 4.28$ SD = 0.39) รองลงมาได้แก่ ประสบการณ์การนำความรู้ไปใช้ ($\bar{X} = 4.22$ SD = 0.46) น้อยที่สุดได้แก่ สมรรถนะพยาบาลผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่ได้จากการอบรม ($\bar{X} = 3.43$ SD = 0.74) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามากที่สุดได้แก่ สมรรถนะด้านการพยาบาลเพื่อวางแผนการจำหน่ายและการดูแลต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.76$ SD = 0.58) รองลงมาได้แก่ ด้านการสื่อสารและประสานงาน ($\bar{X} = 3.65$ SD = 0.63) ด้านการพยาบาลในหอผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ($\bar{X} = 3.42$ SD = 0.75) ด้านความรู้เรื่องโรค ($\bar{X} = 3.35$ SD = 0.68)

ด้านความสามารถในการประเมินและการจัดการในภาวะเร่งด่วน ($\bar{X} = 3.33$ SD = 0.76) และสมรรถนะด้านการให้ยาสลาลิมเลือดน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.11$ SD = 1.06) สอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังข้อความต่อไปนี้

“มีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น มั่นใจ ตระหนักในการดูแล สามารถนำไปใช้ได้จริง ก่อนการอบรมยังประเมินผู้ป่วยไม่ครบถ้วนทำให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลล่าช้า หลังอบรมประเมินผู้ป่วยได้รวดเร็ว ถูกต้อง รายงานแพทย์ทันที ผู้ป่วยปลอดภัย”

“มีการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการประเมินทำให้สามารถแยกแยะอาการได้ดีขึ้น ประเมินอาการผู้ป่วยได้เร็วขึ้น”

“ในโรงพยาบาลชุมชน จะไม่ใช้ยาสลาลิมเลือด ถ้ามีผู้ป่วยจะต้องประเมินให้ไวและใช้ “STROKE FAST TRACK” ส่งต่อไปรพ.ที่มีศักยภาพมากกว่า”

“ความรู้เรื่องยาสลาลิมเลือดเป็นสิ่งจำเป็นค่ะ จะต้องใช้มาตรฐานเดียวกับแพทย์ในทีม และต้องติดต่อประสานงานกัน ต้องมีความละเอียดในเรื่องข้อมูลน้ำหนักตัวผู้ป่วย ระยะเวลายกอาการ พยาบาลจึงควรรู้เรื่องการให้ยาสลาลิมเลือด”

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินของผู้ผ่านการอบรมต่อด้านบริบท ปัจจัยนำเข้ากระบวนการและผลผลิตของการจัดอบรมหลักสูตรการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

รายการประเมิน	\bar{X}	SD	การแปลผล
1. ด้านบริบท	4.23	0.69	มาก
2. ด้านปัจจัยนำเข้า	4.24	0.72	มาก
3. ด้านกระบวนการ	4.24	0.72	มาก
4. ด้านผลผลิต	3.98	0.53	มาก
รวม	4.17	0.66	มาก

ส่วนที่ 2 ผลการประเมินสมรรถนะในการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองของพยาบาลที่ผ่านการอบรมหลักสูตรการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองตามความคิดเห็นของผู้ผ่านการอบรม ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน

เมื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ผ่านการอบรม ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานเกี่ยวกับสมรรถนะการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองหลังการอบรมของผู้ผ่านการอบรมพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$ SD = 0.50) มากที่สุดคือ เพื่อนร่วมงาน ($\bar{X} = 4.05$ SD = 0.52) รองลงมาเป็นผู้ผ่านการอบรม ($\bar{X} = 4.01$ SD = 0.48) และผู้บังคับบัญชา

($\bar{X} = 3.92$ SD = 0.52) ตามลำดับ (รายละเอียดตามตารางที่ 2) เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของสมรรถนะผู้ผ่านการอบรมรายชื่อพบว่า ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานมีความคิดเห็นระดับมากที่สุดใกล้เคียงกัน ได้แก่ สามารถปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ($\bar{X} = 4.12$ SD = 0.53, $\bar{X} = 4.36$ SD = 0.70) รองลงมาได้แก่ การค้นคว้าหาความรู้ทางด้านโรคหลอดเลือดสมองเพิ่มเติมด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.04$ SD = 0.45, $\bar{X} = 4.16$ SD = 0.62) สำหรับผู้ผ่านการอบรมมีความคิดเห็นระดับมากที่สุด ได้แก่ มีทักษะในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองเพิ่มขึ้น

รองลงมาได้แก่ การค้นคว้าหาความรู้ทางด้านโรคหลอดเลือดสมองเพิ่มเติมด้วยตนเอง

แต่พบประเด็นที่แตกต่างกัน จำนวน 3 ข้อ ได้แก่

- 1) ผู้อบรมมีทักษะในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองเพิ่มขึ้น
- 2) มีทัศนคติที่ดีต่อการ

ทำงานในองค์กรด้านการพยาบาลโรคหลอดเลือดสมอง และ
3) บริหารจัดการความรู้เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานการพยาบาลผู้ป่วยโรคหลอดเลือด โดยคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของผู้บังคับบัญชาทุกข้อ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผลของสมรรถนะการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองของพยาบาลหลังการอบรมหลักสูตรการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองแยกตามผู้ประเมิน

ผู้ประเมิน	สมรรถนะการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง		การแปลผล
	\bar{X}	SD	
ผู้ผ่านการอบรม	4.01	0.48	มาก
ผู้บังคับบัญชา	3.92	0.52	มาก
เพื่อนร่วมงาน	4.05	0.52	มาก
รวม	3.99	0.50	มาก

การอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการประเมินหลักสูตรการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองระยะเวลา 5 วัน ซึ่งได้รับการรับรองหลักสูตรจากสภาการพยาบาล ผลการประเมินตามด้านบริบทด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิตจากการอบรม อภิปรายดังนี้

ด้านบริบท

จากผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบท ได้แก่ วัตถุประสงค์ เนื้อหาการจัดอบรม ระยะเวลาการจัดอบรม และจำนวนชั่วโมงในแต่ละหัวข้อของการจัดอบรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$ SD = 0.69) เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่ามีการประเมินระดับมากที่สุด จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ 1) เนื้อหาการฝึกอบรมเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ 2) โครงสร้างเนื้อหา มีความเหมาะสมและต่อเนื่อง 3) เนื้อหาการฝึกอบรมสอดคล้องกับความจำเป็นของงานที่รับผิดชอบและ 4) ระยะเวลาในการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.24$ SD = 0.63) น้อยที่สุดได้แก่ ความเหมาะสมของจำนวนชั่วโมงแต่ละเนื้อหา ($\bar{X} = 4.20$ SD = 0.58) เนื่องจากการพัฒนาหลักสูตรการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ส่วนของหลักการเหตุผลและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาหลักสูตรสอดคล้องกันคือการดูแลให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและตอบสนองนโยบายของเขตสุขภาพที่ 4 เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนจัดระบบบริการสุขภาพ

(service plan) สาขาหลอดเลือดสมอง เช่นเดียวกับการศึกษาวิจัยประเมินผลโครงการอบรมหลักสูตรการพยาบาลทางสาขาเวชปฏิบัติครอบครัวของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ ส่วนของหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ โครงการมีความสอดคล้องตอบรับนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข ที่เน้นการพัฒนาาระบบเครือข่ายการบริการปฐมภูมิ⁷ ผู้จัดทำหลักสูตรจึงได้ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญในการศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการจัดหลักสูตรการดูแลดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง รวมทั้งหลักสูตรนี้ได้รับการรับรองจากสภาการพยาบาล มีการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรก่อนเปิดการฝึกอบรม

ด้านปัจจัยนำเข้า

จากผลการวิจัยพบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ วิทยากร และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, SD = 0.63) ซึ่งเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ วิทยากรมีความรู้ความเชี่ยวชาญอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, SD = 0.58) รองลงมาคือ ความเหมาะสมของสื่อสื่อดิจิทัล ($\bar{X} = 4.24$, SD = 0.60) ความเหมาะสมของเอกสารประกอบการอบรม และความเหมาะสมของสถานที่และสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 4.12$ SD = 0.67) อาจเนื่องจากหลักสูตรนี้ได้รับการรับรองจากสภาการพยาบาล ที่มีมาตรฐานตรวจสอบคุณภาพและประสบการณ์ของวิทยากรให้มีความเชี่ยวชาญ

และเหมาะสม สำหรับความเหมาะสมของสื่อโสตทัศนูปกรณ์ เอกสารประกอบการอบรม และสถานที่ เนื่องจากสถานที่ที่การจัดอบรม คือวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี เป็นสถาบันการศึกษาที่จัดขึ้นสำหรับนักศึกษาพยาบาล ศาสตร์บัณฑิตที่ผ่านการรับรองสถาบันจากสภาการพยาบาล 5 ปี และดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนมา 29 ปี ซึ่งมีความพร้อมในการจัดกิจกรรมการอบรมทั้งในด้านห้องเรียน ห้อง Simulation สื่อโสตทัศนูปกรณ์ และห้องจัดทำเอกสาร สำหรับการเรียนการสอน สอดคล้องกับการศึกษาประเมินหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการบริหารการพยาบาล ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก^๑ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนน ปัจจัยนำเข้าโดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.23$, $SD = 0.61$) และมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในข้อวิทยากรมีคุณวุฒิและความสามารถเหมาะสม ($\bar{X} = 4.83$, $SD = 0.38$)

ด้านกระบวนการ

จากผลการวิจัยพบว่า ด้านกระบวนการ ได้แก่ การจัดกิจกรรม การบริหารการจัดกิจกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$ $SD = 0.54$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ามากที่สุด ได้แก่ การจัดประสบการณ์ศึกษาดูงาน ($\bar{X} = 4.28$ $SD = 0.54$) การบริหารจัดการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.24$ $SD = 0.52$) และ การจัดกิจกรรมการอบรม ($\bar{X} = 4.20$ $SD = 0.58$) ตามลำดับ เนื่องจากการจัดกิจกรรมของหลักสูตรนี้มีการจัดกิจกรรมการอบรมหลากหลายรูปแบบประกอบด้วย การบรรยาย การอภิปราย การฝึกปฏิบัติ การเรียนรู้จากสถานการณ์เสมือนจริงในห้องปฏิบัติการพยาบาล (Simulation) และ การศึกษาดูงานในโรงพยาบาลระดับตติยภูมิ ซึ่งจากการเรียนรู้จากสถานการณ์เสมือนจริงในห้องปฏิบัติการพยาบาล (Simulation) เป็นวิธีการจัดการอบรมที่ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์สร้างสถานการณ์การเรียนรู้สามมิติเพื่อช่วยให้ผู้เข้าร่วมอบรมเห็นภาพ ได้ยินเสียงและได้รับรู้อารมณ์ความรู้สึกเหมือนอยู่ในเหตุการณ์จริง^๑ รวมทั้งการศึกษาดูงานในการโรงพยาบาลระดับตติยภูมิ ทำให้ผู้เข้าร่วมอบรมได้เห็นถึงผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่มีความซับซ้อน แนวทางการพยาบาล และการรักษาที่เป็นระบบ สนับสนุนจากการศึกษาประเมินโครงการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาเวชปฏิบัติทั่วไป¹⁰ พบว่าด้านกระบวนการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.57$ $SD = 0.67$) และเมื่อพิจารณาตามรายข้อพบว่ามากที่สุดในการประสานกิจกรรม ($\bar{X} = 4.69$ $SD = 0.65$) และด้านการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 4.69$ $SD = 0.65$) ตามลำดับ

ด้านผลผลิต

จากผลการวิจัยพบว่า ด้านผลผลิตจากการอบรม ได้แก่ การรับรู้ประโยชน์การจัดอบรม ประสพการณ์การนำความรู้ไปใช้ สมรรถนะการดูแลผู้ป่วยหลอดเลือดสมอง จากการประเมินของผู้ผ่านการอบรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$ $SD = 0.53$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าการรับรู้ประโยชน์ของการอบรมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.28$ $SD = 0.39$) รองลงมาได้แก่ ประสพการณ์การนำความรู้ไปใช้ ($\bar{X} = 4.22$ $SD = 0.46$) น้อยที่สุดได้แก่ สมรรถนะพยาบาลผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่ได้จากการอบรม ($\bar{X} = 3.43$ $SD = 0.74$) แสดงให้เห็นว่าเมื่อสิ้นสุดการอบรม ผู้ผ่านการอบรมมีความรู้ความเข้าใจ เจตคติและทักษะเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยหลอดเลือดสมอง การฟื้นฟูสมรรถภาพจากปัญหาโรคหลอดเลือดสมอง และแก้ไขปัญหาการดูแลผู้ป่วยในหน่วยงานได้ รวมทั้งสามารถเป็นแกนนำในการส่งเสริม แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงานและพัฒนาทักษะดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการศึกษาประเมินประสิทธิผลหลักสูตรฝึกอบรมการพยาบาลเฉพาะทางสาขาการพยาบาลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง¹¹ นอกจากนี้พบว่าผู้ผ่านการอบรมมีสมรรถนะพยาบาลผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองน้อยที่สุด อาจเนื่องจากการประเมินสมรรถนะหลังจากการฝึกอบรม 6 เดือน ทำให้ผู้ผ่านการอบรมยังมีความมั่นใจในการปฏิบัติ บางสมรรถนะน้อย และต้องอาศัยเวลาในการสั่งสม ประสพการณ์ความชำนาญ จึงจะปฏิบัติได้ดี¹² รวมทั้งสมรรถนะด้านการให้ยาละลายลิ่มเลือด ผู้ผ่านการอบรมไม่มีประสพการณ์ในการให้ เนื่องจากส่วนหนึ่งปฏิบัติงานอยู่ในโรงพยาบาลระดับปฐมภูมิ สนับสนุนข้อมูลเชิงคุณภาพที่ว่า “ในโรงพยาบาลชุมชน จะไม่ใช้ยาละลายลิ่มเลือด ถ้ามีผู้ป่วยจะต้องประเมินให้ไวและใช้ “STROKE FAST TRACK ส่งต่อไปโรงพยาบาลที่มีศักยภาพมากกว่า” เมื่อผู้ผ่านการอบรมกลับไปปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานต้นสังกัด จึงได้ประเมินสมรรถนะหลังการอบรม หลักสูตรการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองของผู้ผ่านการอบรมพบว่า ความคิดเห็นของผู้ผ่านการอบรม ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานเกี่ยวกับสมรรถนะหลังการอบรมหลักสูตรการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองของผู้ผ่านการอบรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก มากที่สุดคือ เพื่อนร่วมงาน ($\bar{X} = 4.05$ $SD = 0.52$) รองลงมาเป็นผู้ผ่านการอบรม ($\bar{X} = 4.01$ $SD = 0.48$) และผู้บังคับบัญชา ($\bar{X} = 3.92$ $SD = 0.52$) ตามลำดับ แสดงให้

เห็นว่าผู้ผ่านการอบรมสามารถนำความรู้ในการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองไปใช้ในการปฏิบัติงานได้จริง การส่งเสริมประสบการณ์ ทั้งในด้านการดูแลผู้ป่วย การเป็นผู้นำ การทำงานร่วมกับสหสาขาวิชาชีพ และการบริหารจัดการความรู้

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการทำวิจัย

1. ผลประเมินหลักสูตรการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิตสามารถเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยพิจารณาทบทวนเกี่ยวกับเนื้อหาเพิ่มเติมเช่น การอ่านผล CT scan และการอ่าน EKG ในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองเบื้องต้นได้ การบริหารยาละลายลิ่มเลือด การศึกษาดูงานในชุมชน

2. การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรในรุ่นต่อไปควรพิจารณาเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรนี้เกี่ยวกับสมรรถนะด้านการบริหารยา ด้านความสามารถในการประเมินและการจัดการผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองในภาวะเร่งด่วน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาติดตามผู้ผ่านการอบรมอย่างต่อเนื่องทุก 1 ปี เพื่อมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองเกี่ยวกับด้านการบริหารจัดการผู้ป่วยในภาวะเร่งด่วน การบริหารยาและการตัดสินใจในสถานการณ์เร่งด่วน

References

1. Bureau of Non Communicable Disease. Annual report 2018 bureau of non communicable disease Ministry of public health. Bangkok: Aksorn graphic and design publishing limited partnership; 2019. (in Thai).

2. Hanchaiphibookkul S, Pongvarin N, Nidhinandana S, Suwanwela NC, Puthkhao P, Towanabut S, et al. Prevalence of stroke and stroke risk factors in Thailand: Thai Epidemiologic Stroke (TES) Study. J Med Assoc Thai. 2011;94(4): 427-36. (in Thai).

3. Butsing N. Caring process for acute stroke patients. Journal of Thailand nursing and midwifery council. 2019;34(3):15-29. (in Thai).

4. Chaleoykitti S, Keskomon T. Health Counseling: Development of quality of care. Journal of The Police Nurse. 2015;7(1):254-62. (in Thai).

5. Stufflebeam DL, Shinkfield AJ. Evaluation theory, models, and applications. San Francisco: Jossey-Bass; 2007.

6. Buajeam S, Srisatidharakul B. Nurses' competencies in stroke unit. Journal of Nursing Science Chulalongkorn University. 2014;26(3):121-33. (in Thai).

7. Pibanwong P, Teeyapan W, Nadoon W, Apichutboonchock S, Phuarsa B, Chopsiang L, et al. The evaluation of training program of nursing specialty in family nursing practitioner: A study in boromarajonani college of nursing Sanpasithiprasong. 2019;63(3):175-84. (in Thai).

8. Onsri P, Wacharagate S, Kulpakdee R. An evaluation of the nursing specialty in nursing administration program at the royal Thai army nursing college. Journal of The Royal Thai Army Nurses. 2014;15(3):342-52. (in Thai).

9. Orkao D. Simulation based learning for nursing education. Journal of Boromarajonani College of Nursing, Bangkok. 2015;31(3):112-22. (in Thai).

10. Somphong P. An evaluation of training program of nursing specialty in nurse practitioner (Primary Health Care) faculty of Nursing, Srinakharinwirot university. [Thesis]. Bangkok: Srinakharinwirot University; 2012. (in Thai).
11. Wattradul D, Smuntavekin S. The effectiveness evaluation of stroke special nursing training program: the application of Kirkpatrick's model approach. Thai Journal of Cardio-Thoracic Nursing. 2018;29(2):111-26. (in Thai).
12. Wangsachantanon T, Wanapong S, Kooptanon K, Niropakorn U. Evaluation of the bachelor degree of nursing science program (Revised Curriculum 2004) Srinakharinwirot university. Thai Pharmaceutical and Health Science Journal. 2010; 5(4):344-9. (in Thai).